

**Preliminära lösningar till tentamensskrivning på kursen
Tillämpad statistik A5 (15hp) 2015-08-25 /BW, AG, RP**

Uppgift 1A) De 10 observationsparen är:

Försäljning (Y_t)	Order-2 (X_{t-2})
122	102
131	110
110	105
124	92
118	104
118	102
118	100
109	96
111	88
90	91

Modell: $Y_t = \alpha + \beta X_{t-2} + \varepsilon$. Från regressionsutskriften erhålls den skattade modellen som

Försäljning = 27,5 + 0,885 Order-2.

B) Ett 90% prognosintervall för försäljningen vid tidpunkt 13 ges av.

$$\hat{y} \pm t_{n-2, \alpha/2} \cdot s_e \sqrt{1 + \frac{1}{n} + \frac{(x_0 - \bar{x})^2}{\sum (x_i - \bar{x})^2}}, \varepsilon_i \text{ är } NID(0, \sigma_\varepsilon^2), t=1,86$$

$$n = 10, X_0 = 72, \bar{X} = \frac{102 + \dots + 91}{10} = 99. \sum (X - \bar{X})^2 = (102 - 99)^2 + \dots + (91 - 99)^2 = 444$$

$$27,5 + 0,885 * 72 \pm 1,86 * 9,79185 \sqrt{1 + \frac{1}{10} + \frac{(72-99)^2}{444}}, \text{ Intervallet blir } 91,22 \pm 30,16.$$

Med 90% sannolikhet hamnar försäljningen vid tidpunkt tretton i detta intervall.

C) Av figurerna framgår att sambandet för de aktuella observationerna är starkare mellan försäljning vid tidpunkt t och order vid tidpunkt $t-1$. Av regressionsutskrifterna framgår även att denna relation har klart högst förklaringsgrad.

Skattad modell: Försäljning = 23,2 + 0,957 Order-1

Ett 90% prognosintervall för försäljningen vid tidpunkt 13 ges av.

$$\hat{y} \pm t_{n-2, \alpha/2} \cdot s_e \sqrt{1 + \frac{1}{n} + \frac{(x_0 - \bar{x})^2}{\sum (x_i - \bar{x})^2}}, \varepsilon_i \text{ är } NID(0, \sigma_\varepsilon^2), t=1,833, n = 11, X_0 = 93,$$

$$\bar{X} = \frac{102 + \dots + 72}{10} = 96,545. \sum (X - \bar{X})^2 = \sum X^2 - n\bar{X}^2 = 103638 - 11 * 96,545^2 = 1107,7$$

$$23,2 + 0,957 * 93 \pm 1,833 * 3,71062 \sqrt{1 + \frac{1}{11} + \frac{(93-96,545)^2}{1107,7}}, \text{ Intervallet blir } 112,2 \pm 7,14.$$

Med 90% sannolikhet hamnar försäljningen vid tidpunkt tretton i detta intervall.

Intervallet blir kortare av främst två skäl: 1) residualspridningen är avsevärt mindre än tidigare.

2) Värdet 93 ligger avsevärt närmare x-variabelns medelvärde.

**Preliminära lösningar till tentamensskrivning på kursen
Tillämpad statistik A5 (15hp) 2015-08-25 /BW, AG, RP**

Uppgift 2

A. $H_0: \beta_1 = \beta_2 = \beta_3 = 0, H_1: \text{åtminstone ett } \beta \text{ skilt från noll. Signifikansnivå: 5\%$

Testfunktion: $\frac{SSR/k}{SSE/(n-k-1)} = \frac{MSR}{MSE}$, som är F-fördelad med $k=3$ resp $n-k-1=5$ f.g., $\varepsilon \text{ NID}(0, \sigma_\varepsilon^2)$,

Förkasta nollhypotesen om $F_{obs} > F_{0,05,3,5} = 5,41$. $F_{obs} = 27,19$ med p-värde 0,002 enligt utskrift.

Resultatet är signifikant. Resultatet tyder på att modellen förklarar åtminstone någon del av variationen i y.

B. Ex:

1) Skattningarna av β_2 och β_3 är långt ifrån signifikanta.

2) Modellen i uppgift 1 baseras på 11 observationspar med 9 f.g. medan modellen i uppgift 2 baseras på 9 observationspar med enbart 5 f.g..

Uppgift 3.

A. Skattningarna av β_1 : Modell 1: Rumsbeläggningen har under perioden ökat med i genomsnitt 17.6 enheter per kvartal.

Modell 2: Rumsbeläggningen har under perioden ökat med i genomsnitt 0.82% per kvartal.

Skattningarna av β_2 : Modell 1: Rumsbeläggningen kvartal 2 ligger säsongmässigt i genomsnitt 299 enheter över kvartal 1.

Modell 2: ($e^{.149671} \approx 1.16$) Rumsbeläggningen kvartal 2 ligger säsongmässigt i genomsnitt 16% över rumsbeläggningen för kvartal 1 (sedan hänsyn tagits till trenden).

B. *Modell 1:*

$$\text{RoomAverQtak}(57) = 1396.50 + 17.5503 \cdot 57 + 0 = 2396.9$$

$$\text{RoomAverQtak}(58) = 1396.50 + 17.5503 \cdot 58 + 299.38 = 2713.8$$

$$\text{RoomAverQtak}(59) = 1396.50 + 17.5503 \cdot 59 + 670.26 = 3102.2$$

$$\text{RoomAverQtak}(60) = 1396.50 + 17.5503 \cdot 60 + 108.35 = 2557.9$$

C. Av graferna framgår att tidsserien ser ut att ha en linjär trend med multiplikativ säsong (relativt konstanta svängningar i absoluta tal kring den ngt avtagande positiva trenden för $\ln \text{RoomAverQ}$). Detta innebär att trenden är korrekt specificerad i modell 1 och prognoserna bör därför hamna rätt i genomsnitt. Dock kommer säsongsvängningarna under prognosperioden att underskattas eftersom modell 1 förutsätter att säsongvariationen är additiv. Man bör därför förvänta sig ett särskilt stort prognosfel för kvartal 3.

**Preliminära lösningar till tentamensskrivning på kursen
Tillämpad statistik A5 (15hp) 2015-08-25 /BW, AG, RP**

Uppgift 4

Normalfördelning kan inte förutsättas → icke-parametriskt alternativ.

Kruskal Wallis test

Lower class: i=1 *Middle class: i=2* *Upper class: i=3*

$H_0: \eta_1 = \eta_2 = \eta_3$ $i = 1, 2, 3$

H_1 : Alla η_i är ej lika

Signifikansnivå: $\alpha = 0,05$

Teststatistika: $H = \frac{12}{n(n+1)} \sum_{i=1}^3 \frac{R_i^2}{n_i} - 3(n+1)$

Förutsättningar: *Grade point average* är mätt på minst ordinalskalenivå.
 Stickproven är oberoende av varandra utvalda med OSU.
Grade point average har samma fördelning i alla tre populationerna.
 Minst fem observationer i alla stickprov.

H_0 förkastas om $H > \chi_{a-1; \alpha}^2 = \chi_{2; 0,05}^2 = 5,991$

Grade point average for three socioeconomic groups

<i>Lower class</i>	<i>Middle class</i>	<i>Upper class</i>
1,80 2	2,78 9	1,36 1
2,16 3,5	2,97 12	2,25 5
2,16 3,5	3,01 13,5	2,44 6
2,51 7	3,23 17	2,54 8
2,87 11	3,45 19	2,81 10
3,01 13,5	3,53 20	3,13 15
3,14 16	3,77 21	3,27 18
□ 56,5	111,5	63

GPA:s till vänster och *rangordningstal* till höger.

$$H = \frac{12}{21(22)} \left(\frac{56,5^2}{7} + \frac{111,5^2}{7} + \frac{63^2}{7} \right) - 3(22) = 6,70$$

$6,70 > 5,991$ H_0 förkastas

Testresultatet tyder, på 5% signifikansnivå, på att de tre socioekonomiska grupperna inte har samma GPA:s.

**Preliminära lösningar till tentamensskrivning på kursen
Tillämpad statistik A5 (15hp) 2015-08-25 /BW, AG, RP**

Uppgift 5

Kommer senare